

Pensaments

La custòdia del territori: una experiència innovadora de conservació d'espais naturals

Jofre Rodrigo Aribau (ENT)

Fins fa pocs anys, la responsabilitat de conservar el patrimoni natural, paisatgístic i cultural ha recaigut quasi exclusivament en les administracions públiques, que han anat implantant diverses mesures de protecció com ara la declaració d'espais naturals protegits, la protecció de determinats recursos naturals i paisatges a través de la planificació urbanística i la catalogació i declaració de diferents béns culturals, entre d'altres. No obstant això, els poders públics no han pogut cobrir totes les necessitats existents i el retrocés ecològic ha estat constant.

Davant d'aquest fet els governs han tendit a potenciar polítiques de conservació basades en mecanismes de mercat (p.e. Pagaments per Serveis Ambientals). Aquests mecanismes estan agafant gran protagonisme afavorits per una crisi econòmica que ha endeutat greument el sector públic. Tanmateix, cal tenir presents els seus límits ja que moltes estratègies de conservació basades en sistemes de mercat xoquen amb la complexitat dels sistemes ecològics i tenen dificultats per separar i valorar monetàriament elements interrelacionats i interdependents d'aquests ecosistemes.

Paral·lelament a aquestes dues polítiques de conservació basades en l'Estat o el mercat, s'ha anat desenvolupant des de principis del segle passat, i principalment en els països anglosaxons, la Custòdia del Territori (CdT). La CdT, que és com s'ha traduït en català el terme anglès *land stewardship*, aplega un conjunt d'estratègies i instruments que pretenen implicar els propietaris i usuaris del territori en la conservació i el bon ús dels valors i els recursos naturals, culturals i paisatgístics. Per aconseguir-ho, les anomenades entitats de custòdia cerquen acords i altres mecanismes de col·laboració contínua amb propietaris de terrenys, diferents usuaris del territori (com per exemple pagesos, pastors i ramaders, silvicultors o societats de caça i pesca), i altres agents públics i privats.

La CdT, des dels seus orígens, ha estat una estratègia de la comunitat per a gestionar un llegat natural i cultural comú que pretén conservar per a les generacions futures. En aquest sentit, la premi Nobel d'Economia de l'any 2009, la difunta Elinor Ostrom, va demostrar amb seva recerca la destacada capacitat de la gent per generar les seves pròpies regles i poder seguir vivint dels recursos naturals dels quals depèn la seva subsistència, sense exhaurir-los ni malmetre'ls. Una capacitat que, malauradament,

avui no es veu prou afavorida per les dinàmiques econòmiques i polítiques, i que deixa en mans de pocs decisions que ens afecten a tots.

Ha passat més d'un segle des de les primeres experiències de CdT als Estats Units i aquesta ha anat evolucionant acompassadament amb les institucions i els marcs jurídics aprovats, donant un salt qualitatiu i quantitatiu els darrers anys. Si analitzem els resultats principals, veiem que en els últims decennis el creixement en nombre d'entitats de custòdia i d'hectàrees protegides ha estat molt significatiu. Per exemple, actualment als Estats Units hi ha 1.700 entitats de custòdia registrades que tenen 5 milions de membres, mobilitzen 100.000 voluntaris anualment i gestionen aproximadament 15 milions d'hectàrees. Pel que fa a Catalunya, hi ha 80 entitats de custòdia que disposen de 634 acords de custòdia que abasten 62.129 ha.

Les estratègies de CdT són tan variades com ho són les comunitats que les desenvolupen, els recursos que gestionen i els problemes de funcionament que afronten. Tanmateix, és una mostra de com des de les institucions es poden crear marcs afavoridors de l'acció col·lectiva i en xarxa per afrontar problemes centrals de la nostra societat. Concretament i en aquest sentit, la fiscalitat ambiental juga un paper molt important a l'hora de generar potents incentius per a accions d'aquesta naturalesa. És per això que des d'ENT Medi Ambient i Gestió s'està treballant intensament, amb cooperació amb diferents sectors del nostre país, en iniciatives innovadores de l'àmbit de l'economia ecològica i de la fiscalitat ambiental, encaminades a la conservació de la biodiversitat i a la millora del medi ambient.

La notícia del mes

Neix LIFE: plataforma europea de pesca de baix impacte

Setanta-cinc pescadores i pescadors artesanals de vuit països d'Europa es van reunir els passats 23 i 24 de novembre a Santiago de Compostela (Galícia) i van aprovar la creació de la xarxa europea de pescadors de baix impacte LIFE (Low Impact Fishers of Europe). La Fundació ENT va ser convidada com a observadora a l'esdeveniment.

LIFE s'ha creat inicialment amb membres d'organitzacions de pesca procedents de Grècia, França, Espanya, Croàcia, Regne Unit, Holanda, Polònia i Alemanya, que representen la unió de més de 1.000 pescadors de 50 organitzacions diferents. En el moment de la constitució va recollir també el suport de l'organització mediterrània regional de pesca artesanal [Medarnet](#).

LIFE neix amb l'objectiu de representar, donar suport, desenvolupar i defensar la pesca en aigües costaneres, i amb una clara vocació d'esdevenir un interlocutor polític destacat en l'àmbit europeu.

Més informació disponible a: <http://ves.cat/hzu0>

La Fundació ENT signa un conveni de col·laboració amb la UAB

Aquest mes de novembre la Fundació ENT ha signat un conveni de col·laboració amb la Universitat Autònoma de Barcelona per reforçar el treball entre ambdues institucions. El conveni suposarà la integració en l'estructura de l'Institut de Ciència i Tecnologia Ambiental de la Universitat Autònoma de Barcelona d'un dels membres de la Fundació ENT, facilitant així la realització d'investigacions i projectes conjunts.

Publicacions

Anàlisi de la reforma de l'impost de matriculació

S'ha publicat la monografia "Análisis de los efectos de la reforma del impuesto especial sobre determinados medios de transporte" per part de l'Institut de Estudios Fiscales (IEF) escrita per Jaume Freire: <http://goo.gl/KjYl2w>

Reptes i oportunitats de l'adaptació al canvi climàtic

Ha estat acceptat per a publicació en el següent número de la Revista de Estudios Regionales l'article "Retos y oportunidades económicas de la adaptación al cambio climático: el caso de Cataluña", escrit per Jaume Freire i Ignasi Puig: <http://goo.gl/i9yBZ2>

"Gent sense aliment, aliments sense gent"

En el darrer butlletí de Sostenible.cat, la revista de la Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat, s'ha publicat l'article "[Gent sense aliment, aliments sense gent](#)" de Maria Mestre, en el marc del projecte "Malbarates o aprofites?".

Aprofitem els excedents alimentaris. Guia per a la implantació d'iniciatives d'aprofitament d'excedents alimentaris en circuitos curts

En aquesta guia es descriuen els aspectes més importants de la canalització d'excedents alimentaris en circuits curts, se n'identifiquen els principals protagonistes

i es descriu el funcionament d'iniciatives d'aprofitament d'excedents alimentaris ja existents. La informació sobre les experiències d'aprofitament recollides es complementa amb audiovisuals [#aprofitem](#) en els quals els seus protagonistes ens expliquen com duen a terme la seva activitat diària.

La guia està editada en format digital i podeu descarregar-vos-la a:

http://ent.cat/images/pdfs/Guia_aprofitem.pdf

Projectes

Nou projecte sobre fiscalitat i patrimoni natural

El Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya ens ha encarregat l'informe "Propostes de fiscalitat en matèria de custòdia del territori i conservació del patrimoni natural".

Presentació de l'estudi comparatiu de costos entre recollida porta a porta i àrees de vorera

El passat 7 de novembre, en el marc de la jornada sobre recollida porta a porta que se celebrà a Sant Llorenç de Morunys, es va fer públic l'estudi comparatiu dels costos de gestió de residus en els models porta a porta i en contenidors, a partir de les dades facilitades per 81 municipis catalans. L'estudi fou elaborat per la Fundació ENT amb la co-direcció de Jordi Roca (UB) per encàrrec de l'Associació de Municipis per a la Recollida Selectiva Porta a Porta i amb el finançament de l'Agència de Residus de Catalunya. L'informe complet es pot descarregar a: <http://t.co/LtpkG4fkB1>
Properament es podrà accedir a traduccions al castellà i a l'anglès.

Nou projecte de recollida porta a porta al municipi d'Azpeitia (Euskadi)

La Mancomunidad Urola Medio ha encarregat a ENT Medi Ambient i Gestió l'assessorament en el disseny del sistema de recollida porta a porta previst d'implantar-se l'any 2014 al municipi d'Azpeitia. Aquest projecte s'emmarca en el marc de la implantació de la recollida PaP en els municipis de la Mancomunitat.

"Cornellà aprofita els aliments" finalista als Premis Ciutat Sostenible

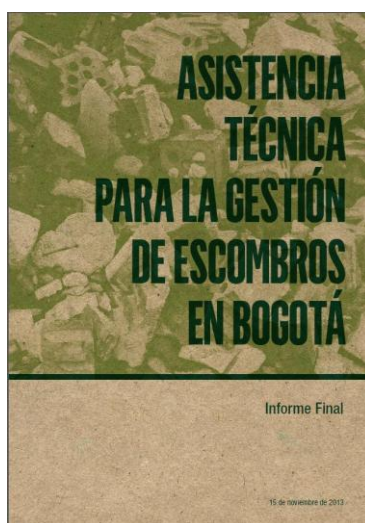
El projecte "Cornellà aprofita els aliments" ha estat finalista en els Premis Ciutat Sostenible, en l'àmbit de la gestió de residus. Aquests premis, atorgats per la Fundació Fòrum Ambiental, tenen una periodicitat anual i estan dirigits a aquells municipis de més de 5.000 habitants i Ens Locals Supramunicipals de l'Estat Espanyol en els que s'hagin executat satisfactòriament actuacions dirigides a la sostenibilitat. Podeu consultar la llista de premis de l'edició d'enguany aquí: <http://ves.cat/hs8h>

"Cornellà aprofita els aliments" té dos eixos: el de la ciutadania, que contempla un seguit d'accions destinades a conscienciar a la ciutadania sobre el malbaratament d'aliments a la llar i ajudar a prevenir-lo mitjançant un seguit de bones pràctiques; i l'eix adreçat als comerços, que té per objectiu la canalització d'aliments comestibles però no comercialitzables de les botigues de la ciutat. ENT va participar directament en la implantació de les diferents accions previstes en el projecte i, per tant, ens alegrem molt d'aquest reconeixement.

Tallers de millora del Cercle de Comparació Intermunicipal de gestió de residus i neteja viària

El passat 22 i 24 d'octubre es van celebrar els tallers del Cercles de Comparació Intermunicipal (CCI) de Gestió de Residus i Neteja Viària en els quals ENT Medi Ambient i Gestió va participar com a consultoria encarregada de realitzar tota la recollida de dades necessària per al càlcul dels més de 70 indicadors per a un total de 40 municipis. Més informació a: <http://ves.cat/hs8Y>

Presentació de l'informe de gestió de runes a Bogotà

El passat 15 de novembre representants de la Fundació ENT i de l'Agència de Residus de Catalunya es van desplaçar a Bogotà per presentar l'informe final del projecte d'assistència tècnica en matèria de gestió de runes davant dels representants de l'*Alcaldía Mayor de Bogotà*.

Amb aquesta activitat s'enfila el tancament d'aquest projecte que s'ha realitzat en el marc de la convocatòria de subvencions per a projectes de cooperació al desenvolupament de la Diputació de Barcelona.

Diverses activitats al voltant del projecte de difusió del model porta a porta i la prevenció de residus

Durant aquest mes de novembre s'han culminat les actuacions desenvolupades en el marc del projecte "Difusió de l'impacte de la recollida selectiva porta a porta en la prevenció de residus" realitzat conjuntament entre la Fundació ENT i l'Associació de Municipis Catalans per a la recollida selectiva porta a porta; amb el recolzament del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya.

Algunes de les accions més destacables realitzades a les que podeu accedir són les següents:

a) Audiovisuals sobre la recollida selectiva porta a porta i la prevenció dels residus:

1. Vídeo principal de 13 minuts sobre la recollida porta a porta, on es destaquen els motius pels quals aquest model de recollida esdevé una efiç eina de prevenció:
<http://www.youtube.com/watch?v=yBF4L1vj7EM>
2. Vídeo de 9 minuts sobre la recollida porta a porta:
<http://www.youtube.com/watch?v=FWiLKSVARqY>
3. Vídeo molt breu (4 minuts) sobre el porta a porta:
<https://www.youtube.com/watch?v=B43pIN7HYrg>

b) Nou apartat al web de l'Associació PaP sobre prevenció.

Dins del web de l'Associació de Municipis per a la Recollida Selectiva Porta a Porta s'ha creat una nova pestanya de resultats, on es pot accedir al nou apartat sobre la recollida PaP i la prevenció dels residus:
<http://ves.cat/hzuY>

c) Butlletí electrònic infoPAP sobre el PaP i la prevenció.

Aquest passat mes d'octubre es va editar el butlletí de difusió electrònica infoPAP núm. 4 dedicat a la prevenció. A més, s'hi dóna informació dels darrers municipis que han implantat el sistema:
<http://ves.cat/hzuX>

d) Jornada sobre la recollida Porta a Porta i la Prevenció de Residus Municipals a Catalunya.

El passat 7 de novembre es va realitzar a Sant Llorenç de Morunys una jornada sobre la recollida PaP i la prevenció de residus, amb prop d'un centenar d'assistents. Al web de l'Associació es troben les diferents ponències realitzades:
<http://ves.cat/hzu2>

Jornada sobre experiències ciutadanes d'aprofitament de menjar

El passat 6 de novembre es va realitzar una jornada sobre experiències d'aprofitament de menjar en el marc del projecte "Malbarates o aprofites?". Podeu llegir-ne un resum al nostre blog: <http://ent.cat/blog/?p=417>

La revista Ecología Política comença a preparar un nou número dedicat a les ciutats

El proper mes de desembre es publicarà el número 46 de la revista, dedicat a l'ecologia política de la biodiversitat. Actualment el procés de revisió dels articles s'està finalitzant i en breu es portarà a terme la maquetació.

Per a subscriure's existeixen diferents opcions: l'accés a la versió digital de la revista, que té un preu de 15 euros anuals i inclou dos números, i l'accés integral a la revista (paper + versió digital), que té un cost de 25 euros anuals -preu per a enviaments dins l'estat espanyol-. Encara esteu a temps de [subscriure-us](#) per poder rebre-la a casa, conjuntament amb el número 47 que es publicarà el proper mes de juliol i que estarà dedicat a les ciutats.

OECD Environmental Performance Review - Spain

El passat 28 de novembre, Ignasi Puig Ventosa (ENT) va participar en el grup de treball d'experts convidats pel Ministerio de Agricultura, Alimentación y Medio Ambiente i l'OECD per a fer aportacions a l'Environmental Performance Review d'Espanya que efectua aquesta institució internacional.

Conferències i activitats

2a JORNADA DE CUSTÒDIA MARINA

Tipus d'acte: Xerrada oberta al públic. Ponència: "Posibilidades para la custodia y la conservación marina del nuevo Fondo Europeo Marítimo y de la Pesca 2014-2020".

A càrrec de: Miquel Ortega

Lloc i data: Barcelona, Sala d'actes del Col·legi Major Sant Jordi

Data: 25 de novembre.

Enllaç: <http://seminariodlae.wordpress.com/>

Els twits del mes

@ENTmediambient [#JornadaPaP](#) [@Maria_Calaf](#) (ENT): la recollida porta a porta redueix la generació de residus un 15,3% respecte de recollida en contenidors
7 novembre 2013 - 12:16 pm

@I_PUIGVENTOSA Green Economy at Community Scale A new 70 page book by Tim Jackson and Peter Victor <http://bit.ly/19gBEDh>
7 novembre 2013 - 8:20 am

Subscriu-te al twitter d'Ent si vols estar actualitzat [@ENTmediambient](#)

Esperem que aquesta informació us sigui d'interès, si és així no dubteu en enviar-la a d'altres companys/es i convidar-los/es a inscriure's al butlletí:
http://ent.cat/mailman/listinfo/butlleti_ent-consulting.com

Per a més informació podeu visitar el nostre web: www.ent.cat o enviar un correu electrònic a info@ent.cat